

PVD

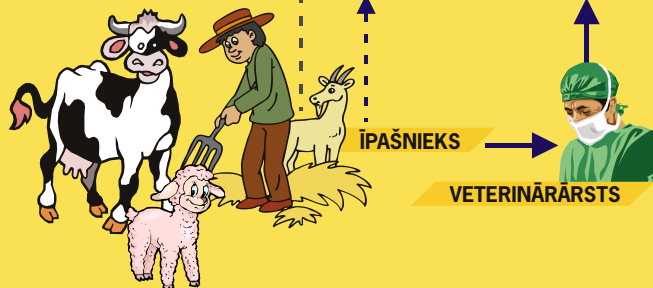
CENTRĀLAIS APARĀTS

PVD

TERITORIĀLĀ PĀRVALDE

ĪPAŠNIEKS

VETERINĀRĀRSTS

AIZDOMAS PAR SLIMĪBU

PVD IESAKA:

neiegādājieties produktīvo dzīvnieku barību, barības piedevas vai premiksus no Pārtikas un veterinārajā dienestā neregistrētiem izplatītājiem, kā arī stingri ievērojiet konkrētā produkta lietošanas pamācību (informācija uz marķējuma).

KĀ SAZINĀTIES AR PĀRTIKAS UN VETERINĀRO DIENESTU?

Pārtikas un veterinārā dienesta
Centrālais aparāts 67095230
Nacionālais diagnostikas centrs 67620526 67620513
Sanitārā robežinspekcija 67072282

PĀRTIKAS UN VETERINĀRĀ DIENESTA RAJONU PĀRVALDES

Rīgas pilsēta	Elizabetes iela 2, Rīga, LV-1010	Tālr. 67039702, fakss 67322921
Aizkraukle	Spīdolas iela 11, Aizkraukle, LV-5101	Tālr. 65122119, fakss 65122121
Alūksne	Brūža iela 1, Alūksne, LV-4301	Tālr. 64307045, fakss 64307046
Balvi	Bērziņu iela 62, Balvi, LV-4501	Tālr. 64521257, fakss 64522046
Bauska	Uzvaras iela 3, Bauska, LV-3901	Tālr. 63960164, fakss 63960163
Cēsis	“Muižnieki”, Drabešu pag., p/k 135 Cēsu raj., LV-4101	Tālr. 64127723, fakss 64123844
Daugavpils	18. novembra iela 404, Daugavpils, LV-5413	Tālr. 65434599, fakss 65436765
Dobele	Zemgales iela 44a, Dobele, LV-3701	Tālr. 63721281, fakss 63781311
Gulbene	Lauku iela 5, Gulbene, LV-4401	Tālr. 64471105, fakss 64471393
Jēkabpils	Brīvības iela 88, Jēkabpils, LV-5201	Tālr. 65235466, fakss 65231478
Jelgava	K.Helmaņa iela 10, Jelgava, LV-3004	Tālr. 63021124, fakss 63024461
Krāslava	Latgales iela 6, Krāslava, LV-5601	Tālr. 65622219, fakss 65621551
Kuldīga	Baznīcas iela 13, Kuldīga, LV-3301	Tālr. 63350341, fakss 63322824
Liepāja	Graudu iela 45, Liepāja, LV-3401	Tālr. 63401900, fakss 63401901
Limbaži	Priežu iela 7, Limbaži, LV-4000	Tālr. 64070219, fakss 64070218
Ludza	Latgales iela 248, Ludza, LV-5701	Tālr. 65707060, fakss 65707061
Madona	Skolas iela 27, Madona, LV-4801	Tālr. 64807084, fakss 64807586
Ogre	Dravnieku iela 6, Ogre, LV-5000	Tālr. 65071775, fakss 65046190
Preiļi	Daugavpils iela 59, Preiļi, LV-5301	Tālr. 65307049, fakss 65307048
Rēzekne	Liepu iela 33, Rēzekne, LV-4603	Tālr. 64622160, fakss 64607273
Rīgas rajons	Kraujas iela 21/23, Rīga, LV-1056	Tālr. 67994390, fakss 67994423
Saldus	Lielā iela 24, Saldus, LV-3801	Tālr. 63807214, fakss 63807212
Talsi	Daģu iela 2, Talsi, LV-3201	Tālr. 63291663, fakss 63291660
Tukums	“Krīvi”, Tumes pagasts Tukuma rajons, LV-3139; p.k. 1, Tukums, LV-3100	Tālr. 63125850, fakss 63125851
Valka	Rīgas iela 25, Valka, LV-4700	Tālr. 64707007, fakss 64707008
Valmiera	Raiņa iela 21, Valmiera, LV-4201	Tālr. 64207313, fakss 64207939
Ventspils	“Atpūtnieki”, Tārgales pagasts, Ventspils rajons, LV-3621	Tālr. 63607223, fakss 63661480

DIENNAKTS UZTICĪBAS TELEFONS

67027402

Zvanot uz šo tālruna numuru, automātiskajā atbildētājā Jūs varat atstāt informāciju par konstatētajiem trūkumiem, ierosinājumiem, atziņību par dienesta veikto darbu vai maksimāli precīzu sūdzību par necilvēcisku attieksmi pret dzīvniekiem, par labturības prasību neievērošanu, kā arī par nekvalitatīvām pārtikas precēm, kuras esat iegādājušies, par tirdzniecības vietu, kurā tas noticis. Līdzīgi jārikojas arī tad, ja Jums ir sūdzība par kādu sabiedriskās ēdināšanas vietu.

GOVJU SŪKLVEIDA ENCEFALOPĀTIJA

PVD

PĀRTIKAS UN VETERINĀRAIS DIENESTS

Kas ir govju sūkļveida encefalopātija (GSE)?

Govju sūkļveida encefalopātija (GSE) (*BSE – bovine spongiform encephalopathy*) ir hroniska liellopu slimība, kas izpaužas ar nervu sistēmas darbības traucējumiem, novājēšanu un neizbēgamu dzīvnieka nāvi.

Kādas ir GSE klīniskās pazīmes (izpaušmes)?

Inkubācijas periods – no inficēšanās līdz pirmo klīnisko pazīmju parādīšanās brīdim – no 4 līdz 5 gadiem. GSE progresē lēni (1 – 6 mēnešu laikā) un klīniskās pazīmes ir:

- bailes, uzbudinājums, agresivitāte, pastiprināta laizīšanās, žāvāšanās;
- paaugstināta jutība pret apkārtējās vides kairinājumiem (trokšņi, spilgta gaisma, pieskāriens);
- kustību koordinācijas traucējumi (grīļojoša pakāpdaļa, krišana, klupšana, apgrūtināta piecelšanās);
- pakāpeniska novājēšana;
- nobeigšanās.

Kas izraisa saslimšanu ar GSE?

Saslimšanu liellopiem izraisa izmainīta olbaltumviela – prions, kas nav ne baktērija, ne vīruss, ne parazīts. Prioni lokalizējas tikai nervaudos un rada tajos neatgriezeniskus bojājumus.

Saslimšanu ar līdzīgām pazīmēm aitām un kazām sauc par skrepi, un to arī izraisa prioni.

Kā govys var inficēties ar GSE?

Ja govij izbaro barību, piemēram, gaļas kaulu miltus (GKM), kas satur slimības ierosinātāju – prionu. Agrāk gaļas kaulu miltus kā proteīna avotu piedevu veidā izmantoja liellopu ēdināšanā. GKM izēdināšana produktīvajiem dzīvniekiem ir aizliegta.

Kā govīm var diagnosticēt GSE?

Aizdomas var rasties pēc slimības klīniskajām izpaušmēm, bet precīzu GSE diagnozi var uzstādīt pēc dzīvnieka nāves, laboratoriski izmeklējot galvas smadzeņu paraugu.

No kādām slimībām GSE būtu jādiferencē?

Ir vairākas slimības, kuru norise vai atsevišķas klīniskās pazīmes ir līdzīgas GSE:

- trakumsērga;
- ketozes (acetonēmijas) nervu forma;
- saindēšanās ar svinu;
- hipomagnēmija (samazināts magnija daudzums organismā);
- audzēji smadzenēs.

Kas jādara dzīvnieka īpašniekam, ja viņš govij konstatējis kādu no GSE klīniskajām izpaušmēm, vai gadījumā, ja govys nobeigusies?

Nekavējoties par to jāziņo praktizējošam veterinārārstam, kurš izvērtēs situāciju un lems par turpmāko rīcību.

Gadījumā, ja govys nobeigusies, jāziņo veterinārārstam, kā arī uzņēmumam, kas veic dzīvnieku liķu savākšanu (SIA "Reneta", tel. 63822498, mob. 29337148 un SIA "Ekovide" tel. 64207630). Ja govys ir vecāka par 24 mēnešiem, smadzeņu paraugu izmeklēšanai uz GSE ņem uzņēmumā vai, ja uzņēmums nevar savākt liķi 48 stundu laikā pēc nobeigšanās, paraugu ņem veterinārārsti. Par liķu savākšanu, paraugu ņemšanu un izmeklēšanu maksā valsts.

Kas notiks, ja uz GSE ņemtais paraugs būs pozitīvs?

Slimās govys liķis un pārējie ganāmpulka liellopi, kā arī slimās govys līdzinieki jeb kohorti (liellopi, kuri dzimuši tajā pašā ganāmpulkā vienu gadu pirms vai pēc govys, kurai apstiprināta GSE diagnoze; liellopi, kuri savas dzīves pirmajā gadā turēti kopā ar slimo govij) tiek nokauti un iznīcināti.

Vai valsts kompensē dzīvnieku īpašniekam GSE rezultātā radušos zaudējumus?

Valsts piešķir dzīvnieku īpašniekam kompensāciju par dzīvniekiem, kas nogalināti GSE apkarošanas laikā vai aizdomu gadījumos diagnozes noskaidrošanai (MK noteikumi Nr.177 no 2005. gada 17.marta).

Kāpēc uzskata, ka GSE ir bīstama cilvēkiem?

Tiek uzskatīts (tas gan nav zinātniski pierādīts), ka GSE ir saistīta ar Kreicfelda–Jakoba slimību, kas līdzīgā veidā noris cilvēkiem, attīstās ļoti lēni un beidzas ar nāvi.

Kā cilvēks, iespējams, varētu saslimt ar Kreicfelda–Jakoba slimību?

Apēdot gaļu, kas nonākusi kontaktā (kontaminēta) ar GSE dzīvnieka smadzeņu audiem, kuros ir prions.

Nekontaminēta gaļa nav bīstama, jo muskuļaudos prions nav konstatēts.

Ko Pārtikas un veterinārais dienests (PVD) dara, lai nodrošinātu patērētājiem drošu pārtiku (gaļu)?

Kautuvē ievestajiem dzīvniekiem tiek veikta pirmskaušanas apskate. Pēc nokaušanas dzīvniekiem tiek ņemti smadzeņu paraugi izmeklēšanai uz GSE. Līdz izmeklēšanas rezultātu saņemšanai nokauto dzīvnieku liemeņi tiek uzglabāti un tikai pēc negatīvu rezultātu saņemšanas no laboratorijas liemeņi var nonākt tirdzniecībā. Bez tam kautuvēs liellopiem pēc nokaušanas tiek atdalīts un iznīcināts t.s. "specifiskais riska materiāls" (SRM).

SRM ir dzīvnieku orgāni un audi, kas, iespējams, varētu saturēt slimības ierosinātāju – prionu:

- zarnas, kas iegūtas no jebkura vecuma govju sugas dzīvniekiem;
- galvas, ieskaitot smadzenes, acis un mandeles, izņemot mēli un ārējo gremošanas muskuli (*m.masseter*), kas iegūtas no 12 mēnešu un vecāku govju sugas dzīvniekiem;
- muguras smadzenes, kas iegūtas no 12 mēnešu un vecāku govju sugas dzīvniekiem.

Kāpēc ir svarīgi veikt izmeklējumus uz GSE?

- Lai nodrošinātu patērētājiem nekaitīgu un drošu pārtiku
- Lai neierobežotu tirdzniecību un/vai eksportu ar dzīvnieku liellopiem un to produkciju.

Kādas govju grupas ir pakļautas GSE izmeklējumiem?

- Visas nobeigušās govys – vecākas par 24 mēnešiem
- Visas piespiedu kārtā nokautas govys – vecākas par 24 mēnešiem
- Visas govys – vecākas par 24 mēnešiem, kurām pirmskaušanas apskates laikā konstatētas jebkādas klīniskās pazīmes
- Visu vecumu uz GSE klīniski aizdomīgas govys
- Visas klīniski veselās, cilvēku patēriņam kautas govys, kuras vecākas par 30 mēnešiem (t.sk. govys, kas nokautas mājās apstākļos pašpatēriņam)

Īpašniekam pirms govys nokaušanas mājās apstākļos par to jāinformē veterinārārsti vai PVD veterinārais inspektors, kas organizēs paraugu ņemšanu un izmeklēšanu. Šis izmaksas sedz PVD.

Kā PVD pārbauda GSE riskam pakļautās govys?

Visu riska kategoriju govīm tiek ņemti smadzeņu paraugi izmeklēšanai uz GSE. Laboratorisko izmeklējumu izmaksas sedz valsts.

Kas dzīvnieku īpašniekam jāzina par ierobežojumiem produktīvo dzīvnieku ēdināšanā, lai pasargātu dzīvniekus no saslimšanas ar GSE?

Aizliegts atgremotājiem un citiem produktīviem dzīvniekiem izēdināt:

- proteīnus, kas iegūti no zīdītājiem;
- pārstrādātas dzīvnieku olbaltumvielas;
- atgremotāju izcelsmes želatīnu;
- asins produktus;
- hidrolizētus proteīnus;
- dzīvnieku izcelsmes dikalcija un trikalcija fosfātu;
- barību, kuras sastāvā ir iepriekšminētie produkti.

Aizliegums neattiecas uz:

1. sekojošu produktu izbarošanu visiem produktīvajiem dzīvniekiem:
 - piens, piena produkti un jaunpiens;
 - olas un olu produkti;
 - želatīns, kas iegūts no dzīvniekiem, kuri nav atgremotāji;
 - hidrolizēti proteīni, kas iegūti no tādu dzīvnieku ķermeņa daļām, kas nav atgremotāji;
 - hidrolizēti proteīni, kas iegūti no atgremotāju ādām;
2. produktīvo dzīvnieku, kas nav atgremotāji, barošanu ar:
 - zivju miltiem;
 - dikalcija fosfātu un trikalcija fosfātu;
 - asins produktiem, kas iegūti no dzīvniekiem, kas nav atgremotāji;
3. zivju barošanu ar asins miltiem, kas iegūti no dzīvniekiem, kuri nav atgremotāji.